

באיך תערוג

פנינים על פרשיות השבוע וליקוטי ענינא דיומא
מרבן של ישראל מרן הגראי"ל שטינמן זל"ה

בס"ד | גליון 242 | שנה ה' | פרשת יתרו | שנת תשע"ח

שיהא שם שמים מתאהב על ירך

שיחה שמסר רבנו למגיד שיעורים מטעם
ארגון תודעה כמוצט"ק פר' יתרו תשנ"ז

כל דבר שאדם עושה הוא יכול להרויח בזה הרבה ברוחניות, ויכול לקלקל בזה, כי בכל פעולה שהוא עושה אם הוא חושב לעשות בזה איזה מצוה, לעשות בזה נחת רוח להקב"ה, יש לו שכר, אבל אם הוא חושב על צד גשמי שיש בזה, אין לו כלום! והנה כולכם ב"ה עוסקים לקרב במקומות שונים, ועליכם לדעת שיש אפשרות להרויח מאד מזה ויש אפשרות שלא ישאר מזה כלום, ומסתמא כולכם כוונתכם לשמים ואינכם עושים את זה בעיקר בשביל גשמיות אלא בעיקר למטרה הרוחנית שבזה, להשפיע תורה ויראת שמים. אך צריך לדעת כי האנשים שאתם מדברים אליהם הם רחוקים מלהיות בני תורה ממש, אמנם יש להם מסתמא קצת לחלוחית של תורה ע"י שהם מתקרבים לתורה, אך עדיין חסר להם הרבה, וכדי להכניס רוח חיים לאנשים האלה זה לא פשוט, כמו שיודע כל אחד בעצמו עד כמה שקשה לו בעצמו להתחזק, שיהיו כל המעשים שלו לשם שמים, ומי זוכה לזה?

הלואי שנזכה לזה. על אחת כמה וכמה אנשים פשוטים שהיו רחוקים מאד, אם רוצים להכניס להם רוח תורה, רוח אהבת תורה, זה קשה מאד. מצינו בפרשת יתרו: ויספר משה לחותנו את כל אשר עשה ד' וגו' ופרש"י ויספר משה לחותנו, למשוך את לבו לקרבו לתורה! והנה יתרו הרי בא ממקום רחוק - ממדין, שהיה שם ראש - כהן מדין! האדם החשוב ביותר שם. ועזב את הכל, ורצה לבא למדבר לכלל ישראל, ובודאי בימים ההם לא היה זה דבר קל ליסוע בדרך ארוכה כזו ועבר מסתמא כמה וכמה הרפתקאות עד שהגיע אל המדבר למשה רבינו.

וכאשר הגיע אליהם, משה רבינו מתחיל לספר לו את כל אשר עשה ד' וגו', כדי למשוך לבו לתורה. ומפרש השפתי חכמים שהכריח את רש"י לפרש כן, דאם לא כן למה סיפר לו הא כבר שמע הכל כדכתיב וישמע יתרו, וע"כ שסיפר לו כדי למשוך את לבו לתורה [וצ"ל דאע"פ שיש מצוה לספר נפלאות הבורא - שיחו בכל נפלאותיו, לספר את הניסים ונפלאות שעשה הקב"ה. מ"מ לגבי זה כבר היה מספיק מה שכבר שמע יתרו על זה הרבה עד כדי כך שבא מחמת זה אל המדבר ללמוד מה שיוכל ללמוד שם, ולכן בשביל זה לא הוצרך לספר לו, וע"כ ה' רק כדי למשוך את לבו לתורה]. ומשמע מזה דאפ"ל שכבר ידע יתרו את הכל עד כדי כך שבא למדבר! בכל זאת ה' צריך ג"כ שמשא רבינו יספר לו כדי למשוך את לבו לתורה. ולכאורה מה זה מוסיף מה שישמע את זה משה רבינו יותר ממה ששמע עד עכשיו, הרי את עצם הסיפור לא נזכר משה רבינו מספר יותר ממה ששמע יתרו עד עכשיו?

אלא שיתרו בא לשמוע את זה מאדם שהוא חי בזה, דכל מה ששמע עד אז היה רק מאנשים שלא "חיו" את הדברים, אלא שמעו מאחרים והתפעלו קצת.
והוא בא לשמוע מאדם שחי את הדברים דלמשוך

לבו לתורה לא שייך אלא מאדם שחי בזה! ומשה רבינו וכלל ישראל היו אז במדרגה של מתן תורה. ובין אם בא קודם מתן תורה כמ"ש במח' במכילתא או לאחר מתן תורה מ"מ הם היו תחת הרושם החזק של מתן תורה. ואם בא לפני זה כמ"ש הרי כתוב שבכל מ"ט ימי הספירה מניסן עד מתן תורה היו ימים שבכל הזמן היו צריכים להשתפר במדות עד שיבואו למצב של קבלת התורה. ועכ"פ הם כבר ציפו למתן תורה.

וגם אם זה היה לאחר מתן תורה בודאי הם היו כל הזמן במדבר תחת רושם של מתן תורה, ובפרט משה רבינו! והם היו חיים בזה. וכל זמן ששומעים סיפור אע"פ שהתפעלו מהשמיעה, מ"מ אי"ז דומה לשמוע מפי משה רבינו. ואצלו התורה היא החיים שלו. וכן גם כלל ישראל, ובזה רצה משה רבינו למשוך לבו. אך בסיפורים לבד אי"ז כלום גם סיפורים יפים מאד! כי יתרו לא ה' אדם פשוט אלא אדם גדול היה, וכדי למשוך לבו צריך אדם כמשה רבינו שהוא יכול להשפיע עליו על ידי שיספר לו דברים מה שהוא חי אותם.

והנה חז"ל אומרים ביומא (דף פ"ו א) ואהבת את ד' אלוך, שיהא שם שמים מתאהב על ירך, לא רק שהוא יאהב את הקב"ה אלא שיראה לגרום שאנשים אחרים יבואו לידי אהבה להקב"ה. ומפרש כיצד - על ידי שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ומשאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו "אשרי אביו שלמדו תורה אשרי רבו שלמדו תורה", או להם לבריות שלא למדו תורה! פלוני שלמד תורה - ראוי כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו וכו', אבל מי שקורא ושונה וכו' ואין משאו ומתנו באמונה ואין דבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו "אוי לו לפלוני שלמד תורה" אוי לו לאביו וכו'.

והנה כשאדם עושה איזה דבר הגון, האם הוא חושב בעצמו שעושה דבר הגון כדי שעל ידי זה יקרב אנשים לתורה, הרי בדרך כלל לא חושבים על זה. אלא עושה כן כיון שכך עושה אדם הגון. אבל אם יחשוב על זה - יש לו שכר "כפול". אחד מה שעושה דבר הגון. וגם יש לו שכר על מה שעל ידי מעשיו הוא מקרב אנשים לאהבת הש"ת, וזה נכלל במצוה של ואהבת את ד' אלוך, לאהב את הקב"ה על הבריות.

כל מעשה שאדם עושה, הוא יכול לעשות בלי שירגיש מה שעושה, ואפ"ל כשעושה דברים טובים, הדבר תלוי, כי אם עושה יחד "עם לב", יחד "עם מחשבה", ויודע מה שהוא עושה! הוא בונה בזה ממש עולמות שלמים. אבל אם ח"ו אינו יודע, אז אפ"ל אם יוצא מזה דבר טוב ויש לו שכר על זה אבל זה לא יהיה כל כך...

ושמעתי פעם מעשה מקרוב של החפץ חיים

זצוק"ל, שנסע פעם החפץ חיים עם עגלה שהיתה נקראת בימים ההם בשם "דראז'קע", ונסע איתו ביחד אותו הקרוב, וכשהגיעו למקום שהיו צריכים להגיע, לקח הקרוב והוא ושילם שכר לבעל העגלה, אמר לו החפץ חיים "אתה יודע מה עשית!" ונבהל מה רוצה ממנו הח"ח. והסביר לו הח"ח אתה יודע מה עשית? קיימת ביומו תתן שכרו, וקיימת את הלאו של לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר, והתחיל לחשב עמו שיראה את המצות שעשה, ואמר לו: אתה יודע! את כל זה עשית עכשיו.

הודעה

לקראת ב' חדשים לפטירת רבנו זיע"א
צדפנו מאמר נכבד אודותיו
מאחד מחשובי התלמידים
ש"ב הרב הגאון
רבי בנימין גרוסברד שליט"א
מח"ס מנחת בנימין על קדשים

פעם אחת התייגע רבנו טובא בדברי תוס' וכאשר הבין את הפשט היתה לו שמחה עצומה, ואמר לנכדו:
"אם אני אגיע לעולם האמת ויגידו לי מה אתה מבקש שכו, אני אומר לרדת שוב לעולם הזה ולהתייגע בתוס' ולהבין אותו."

מה היה שכר תלמידו של רבי פרידא

בגמ' עירובין (נה ב) מסופר על רבי פרידא שלימד לתלמידו כל דבר ארבע מאות פעמים, ופעם אחת לא היה התלמיד מרוכז וחזר לו רבי פרידא עוד ארבע מאות פעמים נוספות, נפקא בת קול ושאלה לרב פרידא אי ניחא לך דליספו לך ארבע מאה שני או דתיזכו את ודרך לעלמא דאתי, אמר דניזכו אנא ודרי לעלמא דאתי, אמר להן הקב"ה תנו לו זו וזו.
 הנה הגמ' מתפעלת מגדלותו של רבי פרידא, שחזר לתלמידו שמונה מאות פעמים על דבר אחד, ושכרו היה שנוספו לו ארבע מאות שנות חיים וזכו כל בני דורו לעולם הבא. ובאמת יש להתבונן על כח הרצון של אותו תלמיד, שישב לשמוע מרבו כל דבר ארבע מאות פעם, וכשעדיין לא הבין חזר שוב עוד ארבע מאות פעמים, והנה בגמ' לא מסופר על שכרו של התלמיד? וי"ל, דהנה התלמיד בכח התמדתו זכה לאחר שמונה מאות פעמים להשכיל ולהבין דברי התורה הקדושה, וכיון שכן אין צורך לפרש שכרו, דהרי שכרו של העמל בתורה ולהבין גדול עשרת מונים! מארבע מאות שנות חיים, ומה שיצאתה בת קול לרבי פרידא הוא על החלק של התמסרותו לתלמידו, אך על החלק של לימוד התורה ועמלה, על החלק של תוספת הבנה בתורה הקד', לא שייך שכר בעולם הזה כלל.

שכר הכיבוד

בגמ' בקידושין (דף ל"א ע"ב) איסתייעא מילתי, ודרש אבימי מזמור לאסף, מבואר דבשכר שכ"כ כיבוד אביו, זכה שהבין פירוש במש"כ מזמור לאסף, ראה שם בתוס'.
 והנה דרשינן בדף ל"ט ב' למען ייטב לך והארכת ימים לעולם שכולו טוב, ולא נזכר שם שכר אחר, וצ"ל דמה שזכה להבין פירוש טוב בתנ"ך, זה מעין עולם הבא. [אילה"ש שם]

ללמוד תורה וללמדה

לפני כארבעים שנה ראה הגאון רבי בן-ציון פלמן זצ"ל שרבנו מתנהג בפרישות רבה אז שאלו האם הוא גם יכול לעשות זאת? ענה לו רבנו אתה גם יכול לעשות זאת אבל רק אם זה לא יפריע לך שניה אחת מלימוד התורה, ואם זה יפריע לך זה לא שווה.
 לפני כמה שנים הביאו מזרון חדש לרבנו כדי להחליפו עם המזרון שהיה לו מאז שהגיע לארץ ישראל. לאחר כמה ימים ביקש מרן ראש הישיבה שיחזירו לו את המזרון שהיה לו והסביר "כשאני קם מהמזרון החדש לוקח לי דקה יותר [היות שהוא שקוע יותר אז זה יותר קשה לקום] וחבל לי על הדקה הזאת!". (דברי שירה)

עיקר מלחמת היצר הרע

כותב תלמידיו הרה"ג ריי"י שליט"א שאלתי פעם את רבינו אומרים על הגה"ק רבי יהושע לייב דיסקין שהיה שומע בר"ה תקיעות כל היום, הוא רצה שהתקיעה תהיה ישרה וחלקה אז הוא שמע כל היום תקיעות, שאלתי אותו מה הוא אומר ע"ז?

בהתחלה הוא דיבר לדינא אם מותר לתקוע תקיעה שלא לצורך, ודיבר על אתרוגים אם מותר לקחת הרבה אתרוגים לבהכ"נ ביו"ט אם זה הוצאה שלא לצורך, ונו"נ בזה. אח"כ הוא אמר דבר נורא! משפט מזעזע. הוא אמר ככה: כולם רוצים לעשות את החומרות של ר' יהושע לייב, את התקיעות של ר' יהושע לייב, אבל ללמוד תורה כמוהו האם מישוה רוצה ללמוד כמו שר' יהושע לייב למד? הוא היה יושב כל הלילה עם נר גדול ולומד בהתמדה נוראה, הוא יושב על הכסא ולומד ולומד כל הלילה בלי הפסק, מישוה רוצה ללמוד כמותו, מישוה מחפש את החומרה ללמוד כמו ר'

יהושע לייב? מה כן רוצים את התקיעות שלו, מדוע?

אז הוא אמר בערך בזה"ל: היצה"ר לא איכפת לו שתשמע תקיעות כל היום העיקר לו שלא תלמד. היצה"ר יודע על מה לעשות את המלחמה, לא איכפת לו שכל היום תשמע תקיעות העיקר שלא תלמד. אנחנו צריכים ללמוד, מי שרוצה דברים אחרים יחשוב טוב האם זה לא מגיע מהיצה"ר, היצה"ר רוצה שלא ילמדו.

שמעתי פעם מהג"ר אפרים שטראוס משגיח בישיבת קול תורה, ששאל את רבינו מה להגיד לבחורים בשיחה לפני ר"ה?

ואמר לו רבנו עיקר מה שאכפת ליצה"ר וזה עיקר העבודה שלו שלא יצאו תלמידי חכמים. לא איכפת לו שיתפללו שיעשו מצות מעשים טובים, וודאי שהוא לא רוצה את זה, אבל העיקר אצלו שלא יהיו ת"ח. ואמר רבינו הרי הוא כ"כ צודק, תראו מה זה כח של ת"ח אחד, מה חזו"א אחד יכול לעשות, איזה מהפכה הוא עשה בכל העולם בן אדם אחד. איך הוא עשה את זה ע"י תורה, וזה המלחמה הכי גדולה של היצה"ר, בזה הוא משקיע את כל הכוחות למנוע שיצאו ת"ח, הוא יודע במה להשקיע את המאמץ העיקרי שלו.

וסיפר תלמיד רבנו: היה מפליא לראות את רבינו איך מגיע לומר שיעור או שיחה בעודו טרוד למעלה ראש בהנהגת הכלל ישראל, והיה אומר בכזה חיות בכזה ברען. שנה אחת טס לחו"ל בעש"ת וזמן קצר אחרי שחזר כבר בא למסור את השיחה השנתית כרגיל, ולא ניכר עליו כלום מה עשה זמן קצר קודם. בכל שיעור שאמר בכלל ראינו את האש הגדולה את הריתחא הגדולה שבין קטע לקטע שרבינו ה' מוכרח להפסיק זמן ממושך מחמת הרעש שנועשה בכל הכולל עד שהיו משתיקים את הציבור כדי שיוכל להמשיך את השיעור.

כשאמר שיעור בחולין פרק בהמה המקשה קיץ תשע"א שמעתי שאמר לפני כן לבני ביתו "מחר יהיה מלחמת עולם בשיעור". וזכרני שפעם אמר שיעור ותוך כדי השיעור שינה את המהלך שהכין ואמר דברים חדשים.

שכחתי את הגמרא

פ"א נבחנו ילדים מחיידר מסויים אצל רבנו על פרק אלו מציאות ובחן אותם וידעו, ובמהלך הבחינה שאל אותם מה הדין ניפול הנמצא, ושתקו ולא ידעו וגם המלמד שלהם לא ידע, ורבנו קם לארון והוציא גמרא והסתכל [כי המבחינים היו בדרך כלל שרבנו שואל בע"פ] וחזר ואמר ווי איזה בושות התחלף לי בבא מציעא בבבא בתרא שהסוגיא של ניפול הנמצא נמצא בבבא בתרא כ"ג, א ואני בחנתי אותכם על בבא מציעא כ"ג, א, אוי וי אני מתחיל לשכות את הלימוד.

והם התפעלו מכך שרבנו לא התבייש לומר ברבים שהתבלבל וכו'. אך למעשה התברר שהתוס' בבא מציעא כג, א מביא את הגמ' של ניפול הנמצא, ורבנו ראה שאינם יודעים את דברי התוס' על המקום לא הם ולא המלמדים שלהם, אז הטיל את הבושות עליו כאילו הוא שכח ולא הם.

כוח התורה יציל

שח לנו הגאון רבי אפרים רוטשילד שליט"א מראשי ישיבת תורה בתפארתה, שבזמן מלחמת המפרץ הוריו לחצו עליו לחזר לחו"ל מפחד שיקראו כאן אסונות גדולים.

והלך לשאול את רבנו זצ"ל, ואמר לו רבנו אל תפחד בעזה"ת לא יקרה כאן דברים נוראים. ושאל אותו ילמדנו רבנו מנלן? אמר לו רבנו שיש הרבה תורה בארץ ישראל ולא יוכלו להלחם בכל כך הרבה תורה.

ושאל את רבנו הרי לפני השואה גם היה הרבה תורה וזה לא הואיל ביום עברה? אמר לו רבנו: יש הבדל, אמנם לפני השואה היה תורה אבל בעיקר למדו הבחורים הרבנים, והראשי ישיבות אבל המון העם למדו פחות, אבל בדורינו התחדש ואכשר דרא שכל בחור שמתחנך הולך ללמוד בכלל ויש אלפי אברכים שלומדים וזה כוח עצום שהסט"א בעזה"ת לא יוכל להילחם בו. [את המאמר במלואו אי"ה נפרסם בקו' כאיל תערוג - מעלת האברכים]

חבל שלא ראית

פ"א הגיע גביר גדול לרבנו עם צ'ק עצום עד למאוד שיתנו לאברכים שילמדו מקצוע ורבנו לא נגע בזה.

ואמר לו: אתה חושב שהאברכים עצובים ואתה בא לעזור להם שיצאו לעבודה, חבל שעכשיו כבר נגמר הסדר בכלל פונבזי אחרת הייתי נוסע איתך ומראה לך את האושר שלהם בתורה ובעוה"ז, שהם מאושרים הרבה יותר ממך בעולם, ואתה בא להוציאם ממקור חיותם?!

המשך שיעורי הגר"צ פלמן זצ"ל

מקדש שנית בביתו, אם צריך להקדים תחילה המוציא

בגוונא שמקדש שוב בביתם כדי להוציא את ב"ב ושותה היין, יש להסתפק דשמה בזה צריך להקדים תחילה המוציא, שהרי מדיני קדימה צריך להקדים ברכת המוציא לברכת היין כדמבואר בשו"ע סי' רי"א סעי' ה' (משום שלחם קודם ליין בפסוק ארץ חטה ושעורה וגפן), וגם בשבת בעי לאקדמי ברכת המוציא לברכת בפה"ג, כדאינא בטור סי' רע"א סעי' ט' בשם הירושלמי דמה"ש צריך לכסות הפת בשעה שמקדש, כדי שלא יראה הפת בושתו שאין מקדשין עליו אלא על היין, לפי שיש לו דין קדימה בשאר מקומות (והעתיקו המ"ב שם ס"ק מ"א), אלא שאי אפשר לעשות כן שהרי צריך תחילה לעשות קידוש על היין להתירו באכילה, ואם יברך המוציא ולא יטעום ואח"כ יקדש ויברך בפה"ג (ויטעום יין ויאכל מזונות), הרי ברכת בפה"ג היא הפסק בין ברכת המוציא לאכילה (עי' מ"ב סי' רע"א ס"ק כ"ג), אבל בניד"ד שכבר קידש ויכול לאכול, אי"כ לכאורה שיהא צריך להקדים המוציא או מזונות קודם לברכת היין. והגרא"ל שטיינמן זצ"ל הוסיף להסתפק גם על השומע, דשמה הכא שמברך תחילה המוציא אי"כ אפשר דאף ב"ב שעדיין לא שמעו קידוש צריכים לצאת תחילה בברכת המוציא שלו, ויטעם והם לא יאכלו, ומיד אח"כ יקדש ויוציאם בקידוש וישתה הוא את היין והם יאכלו לחם, ומה שיוציאם בקידוש לכאורה לא חשיב הפסק [שהרי אין הם צריכים לענות אמן, כדמבואר בשו"ע סי' רי"ט סעי' ה' דבשומע כעונה יצא אפילו בלא עניית אמן. ובעצם שמיעת הקידוש בין ברכת במ"מ לטעימת המזונות ויוצא בו מדין שומע כעונה, לא הו"י הפסק כדק"ל דהשומע קודשה באמצע שמו"ע שומע מכוין למה שאומרים ובשמינה שיוצא בו לא חשיבא הפסק, ודלא כדעת החולקים, וא"כ ה"נ דכוותיה, ושפיר מצי שומע ברכת בפה"ג בין ברכת במ"מ לטעימת הכוס], ונמצא דמקדים המוציא בפה"ג!

אלא דיש לדון, דאפשר דתקנו חז"ל לעשות קידוש קודם המוציא, אי"כ לעולם כל הוא הסדר שברכת הקידוש הוא קודם לברכת המוציא, ולפיכך לית ביה משום דיני קדימה דסי' רי"א ונחשיב כמי שאינו רוצה לאכול משניהם בבת אחת שכתב הרמ"א (שם סעי' ה') שאינו מברך רק ע"ז שרוצה לאכול (ועי' בזה בתוס' אנשי שם בברכות פ"ו מ"ד שכתב דזה דחביב קודם היינו דוקא שאין קפידא לאכול ולו קודם זה אבל אם דרך אכילתם ע"פ הרפואה או ממנה"ג להקדים זה לזה מקדים אפילו אינו חביב) ויש להטעם בזה עוד עפ"מ"כ המ"ב בסי' רמ"ק ס"ק י"ט דברכת בפה"ג דקידוש היום יסודה הוי ברכת המצות ואינו משום ברכת הנהנין, ולפיכך ליכא ביה קדימה של ברכת הנהנין שצריך לעשותו רק לאחר ברכת המוציא, ולכן הכא שמוציא אחרים במצות קידוש שפיר יכול להקדים ברכת בפה"ג לברכת המוציא. ומה דאינא בירושלמי שצריך לכסות הפת בשעת קידוש משום בושתו, היינו משום שיש בושת בזה שקבעו מצות הקידוש על היין ולא על הפת, אבל אחרי שקבעו על היין תו אין שום דין קדימה לברכת המוציא קודם לברכת היין שקידוש. ושומ"ש שברבו זה נחלקו האחרונים, דדעת הט"ז (סי' רצ"ט סק"ח) והכל בו (סי' ל"א) בשושת הפת היינו בזה שמקדשים על היין ולא על הפת, וכנ"ל, אולם המחצית השקל (סי' רע"א סק"ז) ביאר שהבושת הוא לפי שצריך להקדים ע"פ דיני קדימה ברכת המוציא לברכת היין של קידוש, ואם אינו עושה כן יש בכך בזיון לברכת המוציא, וכן ראתה לדייק ממש"כ הגמ"א והפמ"ג (משב"ז סי' ס"ק י"ב) שלפי טעם זה יכול לגלות את הפת אחר שבירך בפה"ג, ואם היתה בושת הפת מצד שאין מקדשין על הפת, אי"כ לא היו מתירים לגלותו עד אחר ברכת הקידוש.

1. ועי' במש"כ הפרי מגדים בסי' רפ"ט במשב"ז סק"א, ומשמעות דבריו שהטעם שקידוש מקדימים ליין אינו משום שא"כ בנינו אחר, אלא לפי דלענין קידוש, יין חשיב ספי שמקדישים עליו, ע"ש. (ועי' שכתב שזה הטעם כי"כ שמקדש בשבת שהוא קדם לברכת המוציא מה"ס). ולפי' ש' לזון הליכא שמקדש כדי להוציא אחרים יש לברכת המוציא קודמת כיון דלפי' ש' מקדש בזה, ועי' ויש שביארו עוד בע"א, דכיון דחז"ל תקנו לקדש על היין, וקודם הקידוש אסור הוא באכילה, אי"כ בשעת הקידוש אין יכול לזנוז הפת כלל, וחשיב כמי שמברך על היין ואינו דעתו לאכול פת פת, שאין צורך לתקן הפת, ולפי' אי"כ שכבר יוצא חובת קידוש ושוב מקדש לב"ב צריך הוא להקדים תחילה על הפת, ויש עוד שרצו לטעון דברכת הגפן שצריכה אינה רק ברכת הנהנין אלא ברכת הוהן, וברכת הוהן קודמת הוה"ל ואינה שיכת כלל לדיני קדימה גמלה, וברכת מצינו ביהו"ט אבני גזר (סי' רצ"ט סק"ג) דברכת הוהן קודם לתירו ולכן בקידוש מקדימים ברכת הוהן לברכת הנהנין, [ואולם תירו"ו תליה א"י קדימה הוי גמי דין באכילה, דכל הקודם בפסוק צריך לאכול קודם, וקצת ראה לזה מהו דילפי' בברכות דף מ"א ע"א כל המקדים בפסוק מוקדם לברכת שבאר את חטת שוערה ויש ותאנה ורמן ארץ זית שפן ודבש. ולאכאורה לא כל חובת ברכת הנהנין ומוזנזין וא"כ אין לפי' מקדש לענין אקדמי בברכה, ובע"כ דהוי גמי דין באכילה, ולפי' נדחה תירו"ו זה, כיון שאי' מדיניי בברכה אין צריך להקדמו מ"מ מדין באכילה צריך לאכול הפת שק"ל, ועי' בזה באהר"ם סי' רי"א סק"ב].

מעשה בראובן שבשבת בשחרית קידש וסעד בביתו וברך ברהמ"ז, ואח"כ הלך לבקר את שמעון חבירו שהיה חולה, וכיבדוהו שם מזונות, וביקש שמעון ממנו שקידש על היין ויוציאו בקידוש, ואף שראובן לא רצה לשנות כלל מהיין, מ"מ יכול לקדש לשמעון ולהוציאו מדין ערבות'. וקודם שקידש אמו, שתחלה יברך 'בורא מיני מזונות' על המזונות שלפניו, שהרי ברכה זו קודמת ליין, וכיוון שכבר קידש יעצמו ראשי לברך לטעום קודם שיברך על היין, ואח"כ יקדש ויברך על היין בפה"ג. ושמעון טען כנגדו, שכל דיני קדימה בברכות שייכים רק היכא ששתי הברכות מתייחסות למברך עצמו, משא"כ הכא שברכת בפה"ג אינה מתייחסת כלל לזה שמברך, שהרי המברך אינו טועם כלל מהיין ואינו מקדש לעצמו, אלא מברך הברכה בשביל שמעון להוציאו מדין ערבות, ככה"ג ליכא דיני קדימה. ומ"מ יש לעיין בסברא זו, דשמה אולינן בתר מי שמוציא את הברכות מפניו, ואף ככה"ג צריך להקדים ברכת במ"מ לברכה בפה"ג, וצ"ע.

והגרא"ל שטיינמן זצ"ל אמו, דמסתבר דכה"ג יברך ראובן ברכת 'בורא מיני מזונות' תחילה ואח"כ 'בורא פרי הגפן'. והוסיף לדון, דאפשר דאף בזה יוצא ראובן לשמעון ברכת הברכות שמברך באופן הג"ל, דבתחילה יצא בברכת במ"מ שבירך ראובן ועדיין לא יטעום, וראובן שבירך יטעום מיד מעט מזונות, ותיכף אחרי זה יקדש ויוציא את שמעון בקידוש, ושמעון ישמע הקידוש ולא יענה אמן מפני הפסק, וישתה מהיין ויאכל אח"כ מזונות, ובהו ליכא חששא דהפסק, כי מה שיוצא בקידוש ושותה יין בין ברכת במ"מ לטעימת המזונות לכאורה לא חשיב זה הפסק כל שלא בירך בפיו כדמבואר במ"ב סי' ר"ט סק"ח. ונמצא דבאופן זה מקדים הוא ברכת במ"מ לברכה כמו שהיה ראוי מדינא מצד סדר הברכות, ושפיר דמי. אולם ד"ז תליה בפלוגתא האחרונים על ערבנות עניית אמן מעכבת או לא, דלצד שהוא מעכב אי"כ אם יענה אמן על ברכת בפה"ג יהיה זה הפסק בין ברכת במ"מ לטעימה, ואם לא יענה אמן הרי לא יצא בברכת הגפן שמברך בעבורו מדין ערבות].

בדין כיסוי החלות והמזונות קודם הקידוש

בשו"ע (סי' רע"א סעי' ט') כתב צריך שתהיה מפה על השולחן תחת הפת, ומפה אחרת פרוסה על גביו, ע"כ. ובטעם הדבר כתב הטור בשם הירושלמי דהיינו כדי שלא יראה הפת בושתו שאין מקדשין עליו אלא על היין והוא יש לו דין קדימה בשאר מקומות. ועוד טעם כתב הטור, שהוא זכר למן שהיה מונח כמו בקופסא טל מלמעלה וטל מלמטה. והנה לפי טעם הירושלמי שהטעם הוא משום בושתו של פת כיון שבעלמא יש לו דין קדימה, אי"כ גם אם מקדש על מזונות צריך לכסותם, משום שבעלמא קי"ל שמזונות קודם ליין, וכן איתא בחיי אדם (ח"א כלל נ"ז סעי' י') ובקיצור שו"ע (סי' נ"ה סעי' ה'). אולם לפי הטעם השני שהוא זכר למן, מסתבר שזה שייך רק בפת שהוא זכר למן, אבל בפת הבאה בכיסוין כיון שאינם זכר למן ולפיכך גם לא בעינן בהם לח"מ, ועי' לקמן סי' ל"ז אות ח' ממיילא לא שייך טעם זה אין צריך לכסותו. ומצינו עוד נפק"מ בין ב' הטעמים, והנה יש לדון האם יכול לכסות את הפת או המזונות בנילוה שקוף, דלפי הטעם השני שהוא זכר למן שהיה כמונח בקופסא טל למעלה וטל למטה, מסתבר שאע"פ שהוא שקוף מתקיים כיון שהוא מכוסה שפיר דמי, אבל לפי הטעם של הירושלמי שמשכסם את הפת כדי שלא תראה בבושחה, אפשר שבאופן שהכיסוי שקוף כיון שגם אתה שוכסה עדיין נראה הפת אי"כ שייך הפת רואה בבושחה, מיהו אפשר שגם באופן שמשכסה בדבר שקוף מ"מ כיון שהיא מכוסה ואינה מגולה ומזומנת מיד לאוכלה לא שייך בושת הפת ככה"ג. ועי' בספר אורחות רבינו שהובא משמיה דרמן הקה"י זצ"ל שאף בתחילה רשאי לכסות בנילוה שקוף. והנה האליה רבה כתב בשם הצידה לדרך דצריכין לכסות את הפת בשבת במפה לבנה דוקא, ובפשוטו הוא לטעם דזכר למן לפיכך צריך לכסות במפה לבנה דומיא למן. אולם התהלה לדוד (סי' רע"א ס"ק י"ג) כתב דאין להקפיד על כיסוי לבנה דוקא, וכוננת האלי' רבה, והוא שהכסוי יהיה ככוסה ונקי].

עוד נפק"מ, והנה בשו"ע (סי' רצ"ט סעי' ט') כתב: אם רוצה לטעון תיכף להבדלה צריך לזוהר שלא יביא לחם לשלחן קודם הבדלה, ואם הביא פורס עליו מפה ומכסהו לפי שהוא מוקדם בפסוק וצריך להקדמו אם לא יכסנו, ע"כ. וכתב המשנה ברורה (סק"ל) משמיה דהבית יוסף

2. א"ה. אולי ד"ו לא מילתא דפשיטא, דמקור דברי המ"ב הוא מהמגן אברהם שם קה שכתב בין שם מילתא לענין בירך על כוס יין בפה"ג ונמצא מ"ם, אם היה דעתו לשלוח עוד יין, אין שתיית המים הוי ברכת היין לברכה הוי המ"א וביאר דבריו וז"ל: ואפשר דס"ל דפשיטא כיון שהיה ב"ב אכילה לא הוי הפסק י"ז ע"כ. ויש שביארו דכוונתו, משום שלדעת הפוסק היתה הטעימה לצורך הברכה, שחיי היה לטעום סמוך לברכה, ותנשב שפוסק בעניניו הברכה. ולפי' בניד"ד דבר זה אינו שייך, שהרי אינו שותה משום ברכת המוציא, וא"כ השתיה תהיה הפסק בין ברכת המוציא לטעימה, וצ"ע. ועי' בסי' בסי' רי"ט סק"ו ובפמ"ג שם במשב"ז דמבואר לכאור דבאופן הג"ל הוי השתיה הפסק, ועי' במ"ב סי' תתי"ח סק"ו, ולדבריו רק שטימה שהיא באה לצורך הברכה לא הוי הפסק, וא"ש.

שאם אינו סועד תיכף אינו צריך לכסותו ולא שייך קדימה בזה. ומעתה אם הטעם הוא שסכרת הירושלמי מחמת בושתה של פת, אי"כ נראה שגם בקידוש, כשמקדש על פת הבאה בכיסוין ואינו חפץ לטעור לאכול פת, וכן כשמקדש על הפת אך אינו חפץ לאכול רק לחם מסוים, הרי על מה שאינו חפץ לאכול לא שייך בזה קדימה ואינו צריך לכסותו. אולם אם הטעם הוא משום זכר למן, אפשר שטעם זה שייך אע"פ שאינו רוצה עתה לאכול.

עוד נפק"מ, כתב הט"ז (סי' רע"א ס"ק י"ב) והמ"ב (שם ס"ק מ"א) היכא שמקדש על הפת אי צריך לכסותו, דלטעם שלא יראה הפת בושתו אין צריך לכסותו כיון דלא שייך שם בושת (שאינו מברך על היין), אבל לטעם דזכר למן צריך לכסותו.

והנה מצינו נידון באחרונים עד אימתי צריך לכסות הפת, אי עד אחר ברכת המוציא, או עד אחר שגמר הקידוש, או עד אחר ברכת הגפן. המג"א (שם ס"ק כ') כתב דלטעם דבושת הפת רשאי לגלות את הפת מיד אחר ברכת הגפן, ובפמ"ג (משב"ז ס"ק י"ב) כתב דה"ה לטעם דזכר למן סגי בכיסוי לשעה מועטת ואח"כ מגלהו, אולם המ"ב (ס"ק מ"א) הביא מהחיי אדם (כלל ו' סי' ג') דלטעם דזכר למן טוב שיהיה מכוסה עד אחר ברכת המוציא, וכ"ה בקיצור השל"ה (מסכת שבת עמו' קנ"ד ד"ה כתב השו"ע) דמאחר שמכסין את הפת מטעם זכר למן ע"כ לא יסיר את המפה עד לאחר ברכת המוציא, ובטעם הדבר כתב בנימוקי אורח חיים דכיון דהלחם משנה הוא זכר להמן ע"כ מכסין הפת עד ביצעתו, ו[הוסיף שם דלטעם דזכר למן אין שום שייכות לכיסוי החלות עם הקידוש, אלא כשמקדים מצות לחם משנה שעיקרו הוא זכר למן או יש לו לכסותו במפה לזכר [מן]. והנה במש"כ דלטעם דבושת הפת רשאי לגלות את הפת מיד אחר ברכת הגפן, לכאור דבר זה תליה בפלוגתא האחרונים אי נושת הפת בזה שמקדים ברכת הגפן לברכת המוציא או בזה שקבעו מצות הקידוש על היין ולא על הפת, דדעת הט"ז (סי' רצ"ט סק"ח) והכל בו (סי' ל"א) בשושת הפת היינו בזה שמקדשים על היין ולא על הפת, ולפי' צריך לכסות הפת עד גמר הקידוש, אולם המחצית השקל (סי' רע"א סק"ז) ביאר שהבושת הוא לפי שצריך להקדים ע"פ דיני קדימה ברכת המוציא לברכת היין של קידוש, ולפי' סגי שיהיה מכוסה עד אחר ברכת הגפן וכמש"כ המג"א.

ולענין אם צריך בסעודה שלישיית לכסות הפת, בפשוטו תליה בין הטעמים, דאם הוא משום זכר למן אי"כ אף בסעודה שלישיית צריך לכסות, וכ"כ בכף החיים (סי' רע"א ס"ק נ"ד) ובחידושי חת"ס (פסחים דף ק' ע"ב), אך לטעם כדי שלא יראה בשתו אי"כ בסעודה שלישיית שאין מקדשים על היין צריך לכסות. ובערוך השולחן (סי' רצ"א סעי' י') כתב שהעולם אינו נוהגים לכסות בסעודה ג', והוכיח מזה (בסי' רצ"ט סעי' י"ד) שאנו תופסים לעיקר כטעם משום שלא יראה בושתו. ובספר אורחות רבינו (ח"א, שבת סעי' ל"ט) הביא שמרן הקה"י היה מכסה את הלח"מ בכל שלוש הסעודות ומשאירם מכוסה עד לאחר ברכת המוציא, ומרן החזו"א לא כסה בסעודה שלישיית שכבר עליהם.

והנה בגוונא שהמקדש על שולחן אחד, וישנם שם גם סועדים רבים על שולחנות אחרים, ויוציאים כולם חובת קידוש מאחד ושוב בוצע כל אחד על ב' ככרות המיוחדים לו, יל"ע אם הם צריכים לכסות את הפת שלפניהם (שיאכלו מזה לאחר הקידוש) מאחר שהם יוצאים יד"ח, או דכיון שאינם אומרים בפה את הברכה אלא יוצאים מדין שומע כעונה אי"כ לגבם אם כן בושת.

והגרא"ל שטיינמן זצ"ל נקט בפשיטות דאף הם צריכים לכסות את הפת שלפניהם. ונראה דאף באופן שאינם שותים מן היין ואין היין לפניהם נמי צריכים לכסות את הפת אף לטעם של בושתו של פת, דכיון שהם יוצאים מן המקדש איכא בושת בזה שמקדש על היין ולא על הפת, וכמש"כ הט"ז (סי' רצ"ט סק"ח) והכל בו (סי' ל"א) בשושת הפת היינו בזה שמקדשים על היין ולא על הפת, ולכן צריכים כל השולחנות לכסות את הפת שלפניהם. אולם הראוני דבספר לקט יושר מנהגי תה"ד (הלכות ע"ש סעי' ג') מבואר לא כן, וז"ל: והבחורים (שאצל התרה"ד) אין להם מפה על לחם שלהם, וכן לחתונות אין צריך מפות לפרוש על כל הלחם רק לפני מי שעשה קידוש, ובירושלמי קאמר שלא יראה הפת בושתו ומסתמא מי שלא מברך אינו עושה בושת לפת, ע"כ, וצ"ע. [ובאופן שקידש וסעד וחזרו ומברך בפה"ג כדי להוציא את שמעון יד"ח קידוש, והמקדש אינו טועם מהיין כלל (כ"א שמעון), יל"ע אי צריך (המקדש) לכסות המזונות שלפניו מדין בושת הפת, דאפשר דכיון שאינו מברך בפה"ג לעצמו ואינו טועם מהיין כלל, לא שייך בזה בושת הפת ביה שמברך בורא מיני מזונות אחר בפה"ג, שהרי לא שייך צריך להקדמו כלל מצד סדר הברכות, ולא לעצמו בירך ברכה זו, וצ"ע.]

רבן של ישראל

**רשימות הרה"ג רא"א קפלן ר"מ
בישיבות "משכן העדות" ו"תפארת
יעקב" ירושלים מח"ס "תורת אמן"
עמ"ס חולין ו"פסיק ריש"א."**

א. בחורף תשנ"ח התייעצתי עם חו"ז הגאון הגדול רבי צבי מרקוביץ זצ"ל על מקום עבודה של אשתי, ולאחר שדן בכל הצדדים בכובד ראש אמר שצריך לשאול את אחד מגדולי ישראל, ומשאלתי אותו למי כוונתו, אמר לי שאפנה למרן הראש הישיבה זצ"ל, ופניתי למרן זצ"ל בענין ההוא וכמוהו שהורה לי מה לעשות, ופקודתו של חו"ז זצ"ל שמרה נפשי, ומאז כמעט בכל דבר נתייעצתי עמו.

ב. שאלתי את מרן זצ"ל שכיון שהממשלה האמריקאית נותנת סכומי כסף של החזרי מס לאזרחים האמריקאים, האם לנסוע עם הילדים לארה"ב ולעשותם אזרחים לצורך זה, והשיב לי מרן זצ"ל שאסע כיון שזה לצורך פרנסה [אפילו שאני כהן, כבר כתבו הפוסקים שלצורך פרנסה מותר] ושאלתי למרן זצ"ל מה אעשה אם הפריצות, והשיב לי מרן זצ"ל שאסע בחורף, אמריקה, ושאשתדל אם אוכל ליסוע לליקווד.

לאחר שבירך אותי מרן זצ"ל הוסיף ואמר לי מעצמו את הדברים הבאים: "אתה יודע, שם באמריקה זה לא כמו פה בא"י, שם בחורף זה קר מאד, ולכן תלביש את הילדים חזק שיהיה להם חם". ראו עד כמה דאג וחשב מרן זצ"ל על כל פרט קטן, וברגע שהורה לי לנסוע לקח על עצמו את האחריות של כל הענין עד שהוצרך להדגיש לי שיהיה לילדים חם.

ג. בחודש תמוז תשס"ח באתי למרן זצ"ל להתייעץ עמו על איזה השתדלות בענין פרנסה, ופתחתי את דברי ואמרתי שידוע שמרן זצ"ל אמר בדרשתו שלאברכים בני תורה ההוגים בתורה יש מהלך אחר על טבעי בכל ענין הפרנסה, ומיד הפסיק אותי מרן זצ"ל וברוב ענוותו אמר כמי שמוגחך על עצמו "ואם אמרתי אז מה, האם אני קובע"!

ד. בחודש תמוז תשס"ח כשהמתנתי להתייעץ עם מרן זצ"ל, ראיתי שהגיע איזה בחור צעיר שהיה נראה בגיל של ישיבה קטנה, ושאל את מרן זצ"ל איך מתפללים בברכת החודש "חיים של עושר וכבוד" וכי מתפללים על עושר?

ואיני זוכר אם מרן זצ"ל השיב לו, אבל אני זוכר שמרן זצ"ל הראה לו חביבות מיוחדת על שאלתו ועשה מזה עסק ממש, חוץ ממני שעמדתי בסמוך היה שם גם הרב ח. ד. קובלסקי שליט"א יו"ר מאורות הדף היומי [שהגיע לעשות סיום אצל מרן זצ"ל עם שיעור בעלי בתים בחיפה], ומרן זצ"ל פנה לכל העומדים שם ואמר בחיוך רחב: "אתם שומעים מה הוא שואל??? וחזר על השאלה שוב ושוב. איזו הרגשה נפלאה נתן מרן זצ"ל לאותו בחור שהחשיב את שאלתו ושייתף אחרים עמו.

ה. בקיץ תש"ע באתי למרן זצ"ל להתברך מפיו, ועמדתי בתור שלאחר מנחה בביתו, ואני רואה שניגש אליו אב עם ילדיו לקבל ברכה, והנה תוך כדי ברכתו אני רואה שמרן זצ"ל תופס את הציציות של אחד מהילדים ובודק אותם, וכיון שראה מרן זצ"ל שהציציות אינם קשורים כדן, עמד מרן זצ"ל כמה דקות וסידר

לו את הציציות שיהיו כדן, ואף שהאב ניסה לעזור לו לא הסכים עד שסיים לקושרם כדן. זה פלא איך בתוך המוני אנשים העוברים לפניו צדה עיניו הקי את מצב הציציות של ילד, וכ"כ היה איכפת לו למרן זצ"ל שגם ילדים קטנים יקיימו מצוות כדן ובשלימות וסידר זאת בעצמו. ו. בחודש אב תשע"א לאחר הוצאת הספר לאור, באתי למעונו של מרן זצ"ל לתת לו את הספר ולהתברך ממנו, ואחרי שקיבלתי ברכה. אמרתי למרן זצ"ל שאני עומד להתחיל לומר שיעורים בישיבה קטנה חדשה שעומדת להפתח בחודש אלול, ואני רוצה ברכה להצלחה, מרן זצ"ל תמה ואמר: "מה פותחים ישיבה?? וכי לפתוח ישיבה זה כזה דבר פשוט?? וברכני מרן זצ"ל, ובאמת הישיבה לא כ"כ החזיקה מעמד.

ז. באלול תשע"א שלחתי מכתב למרן הגר"ח קניבסקי שליט"א: הנה בני נ"י נהיה בן י"ג שנה לפני כחמישה שבועות, ילמדנו רבינו שליט"א האם כבר צריך לדבר עמו בעניני קדושה? ומה צריך לומר לו, ובאיזה אופן לומר לו. והשיב: תפנה להגרא"ל שטיינמן. ובניסן תשע"ב כשהיה בירושלים אמרתי למרן זצ"ל שהגר"ח שליט"א הורה לי לשאול אותו, ושאלתי את השאלה, ומרן זצ"ל השיב לי בערך בלשון זה: ללמוד אתו בקצרה אבל לא לעשות מזה עסק. וכעבור תקופה הייתי במעונו של מרן זצ"ל ושאלתי אותו עוד הפעם, ושוב השיב לי בערך כנ"ל.

ח. בל"ג בעומר תשע"ג היה מרן זצ"ל בשמחת גישואי נכדו בירושלים, וביקשתי ממרן זצ"ל ברכה "שבני ילך לישיבה טובה", מרן זצ"ל תפס את ידי ואמר לי בשאלה: "ישיבה טובה או ישיבה מתאימה?? והוא אפי' לא ברכני דבריו והתייחסותו היו מפתיעים קצת, אבל כך אמה. אנו היה בדעתנו לשלוח את הבן לאחת מהישיבות הקטנות הטובות ביותר בירושלים, ואמרו לנו בחיידר שרושמים אותו לשם. [אגב, בשבת שלאחר מכן השתתפתי בקידוש של אחד מתושבי רמת שלמה, ונכח שם אחד ממקורבי מרן זצ"ל, וסיפרתי לו את התגובתו של מרן זצ"ל, בעל השמחה שמע את הדברים מד קפץ ושאל: "מי אמר את זה?" אמרתי לו שכך אמר מרן זצ"ל, למשמע הדברים הודה בעל השמחה עד מאד ואמר לי: "אין לך מושג מה עשית לי עכשיו, הצלת לי את השלום בית, יש לי יוכוח קשה עם בני הבית לאן לשלוח את הבן, אני סבור שצריך לשלוח אותו לישיבה שמתאימה לו, ואילו בני הבית דוחקים בי לשלוח אותו לישיבה מצוינת, ועכשיו שאני שומע ממך את דברי מרן הרגעת אותי שאני צודק וכך נעשה". ע"כ]. סוף דבר היה שכנראה בחיידר בטעות לא רשמו את הבן לאותה ישיבה טובה ורק בשבעה עשר בתמוז גילינו שהבן נשאר ללא ישיבה, וכידוע שבתאריך זה הכל סגור ומסוגר, תוך כדי שאנו אובדי עצות הקב"ה גלגל שהגיעה לפתחנו הצעה להכניסו לישיבה חדשה שעומדת להיפתח באלול הקרוב, וכך היה הוא נכנס לשם והיה ממייסדי הישיבה, הישיבה התאימה לו מאד והוא גדל ופרח שם, לא יאומן. אז תפסנו את כוונת דברי מרן זצ"ל בל"ג בעומר, הם היו כדברי נבואה, שצריך לחפש לבן ישיבה מתאימה ולא ישיבה טובה. חכם עדיף מנביא.

ט. בחודש טבת תשע"ה הגעתי למעונו של מרן זצ"ל, ודיברתי עמו בענין כמה דברים שנוגעים לישיבה קטנה ואמר לי שיש לדבר עם בחורים שלא ידברו ניבול פה ודברים שאינם ראויים.

ושאלתי את רבנו: בענין בחור שלומד בישיבה קטנה, הוא לומד טוב ויש לו גישמאק בלימוד, אבל יש שם כמה בחורים שאינם טובים, והבחור אינו מתחבר להם הוא לומד טוב ושומר על עצמו, האם להעביר אותו לישיבה אחרת שאין שם בחורים רעים, או להשאיר אותו בישיבה כיון שהוא לומד טוב ורוצה להישאר שם, או אולי להוציאו בכח לישיבה אחרת. מרן: בישיבה השניה אין יצה"ר? אני: יצה"ר יש, אבל איני יודע אם יש כאלה בחורים רעים. אני מדבר מצד "חבר טוב" שיהיו לו חברים טובים. מרן: בכל מקום יש יצה"ר. אני: להשאיר אותו ולא צריך להוציאו מחמת כן, זאת אומרת שזה לא בטוח שאם אני יוציא אותו יהיה יותר טוב. מרן: נכון.

י. בחודש סיון תשע"ה היתה התלבטות לענין הבן שהלך לישיבה החדשה, האם להעביר אותו לשיעור ג' בישיבה אחרת מפורסמת בשביל שיהא קל יותר להתקבל לישיבה גדולה טובה יותר. ושאלתי את ש"ב המשגיח הגה"צ ר' נפתלי קפלן שליט"א, ואמר לי שאינו יכול להשיב ע"ז כיון שאינו מכיר את הבחור, אבל באופן כללי לא נראה לו שצריך להעבירו לישיבה אחרת בגלל הסיבה הזו, ואז הוסיף ר' נפתלי ואמר: "היחיד שיכול לענות לך על בחור בלי להכיר אותו, הוא הרב שטיינמן!!" ואז פניתי למרן זצ"ל ושאלתי אותו, והשיב לי שהוא לא חושב שזה מה שצריך לעשות בגלל הדאגה לאיזה ישיבה גדולה הוא ילך, וכמוהו שהוא בירך אותי שיהיה טוב.

יא. שאלתי את מרן זצ"ל: יש בחורה שקוראים לה חיה, ומציעים לה בחור שלאמו קוראים מיכל חיה, אבל משתמשים רק עם השם מיכל, האם אפשר לעשות שידוך כזה. והשיב מרן זצ"ל: "אפשר ואין שום בעיה. ובכלל אני מיקל הרבה פעמים בכל הענין של שמות, [ראה כאיל תערוג עניני שידוכין] ובאופן כזה בודאי שאפשר".

יב. בשנת תשע"ה שלחוני לשאול על בחור שיש לו בעיות ואפשר לעזור לו ע"י טיפול וכדורים, אבל האמא לא מסכימה בשום אופן, כיון שזה יכול להזיק לו בשידוכים, האם לשמוע לאמא או לא? והשיב מרן זצ"ל בחכמה ובפשטות: "אם לא יטפלו בו ודאי שזה יזיק לו בשידוכים, אז צריך לטפל בו".

יג. בחודש שבט תשע"ו הייתי עם אאמור"ר שליט"א אצל מרן זצ"ל לקבל את ברכתו, ושאל אאמור"ר שליט"א, שכבר יש לו ביטוח רפואי על כל מיני דברים, וכעת מציעים לעשות ביטוח אחר שכולל גם ביטוח לניתוחים ח"ו או לנסיעות לחו"ל לצורך רפואה אם צריך, האם מדין השתדלות צריך לעבור לביטוח השני, והשיב מרן זצ"ל: "יתכן שצריך".

יד. בחודש סיון תשע"ו באתי עם אאמור"ר שליט"א ואחי הגדול שליט"א לבקש את ברכתו של מרן זצ"ל, ובאמצע תפס מרן זצ"ל בידו הקדושה את העניבה של אחי הגדול ושאל אותו: "כהן הלובש בגדי כהונה בשעת העבודה בביהמ"ק ולובש עניבה, האם יש בזה משום יתור בגדים, דשמא זה צלצול קטן ויש לזה שם בגד, או שמא אין לזה שם בגד". ראו איך שמרן זצ"ל רואה בכל דבר את דיני התורה.